

VADEMECUM VOOR DE JAARREKENING 2016

ROGER TIEST

Vademecum voor de jaarrekening 2016
Roger Tiest

© 2016 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0731-4
D/2016/7849/52
NUR 786

Behoudens uitzondering door de Wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht, c.q. de uitgever van deze uitgave, door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem (hen) op te treden, niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs, noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.

DE AUTEURS

Hoofdredactie

Roger Tiest
Bedrijfsrevisor Callens, Pirenne & co
Erkend commissaris NBB/FSMA

Redactie

Philip Callens
Bedrijfsrevisor – Vennoot Callens, Pirenne & co Comm. V.
Erkend commissaris NBB/FSMA

Kantoor

Callens, Pirenne & co Bedrijfsrevisoren

VOORWOORD

Het *Vademecum voor de Jaarrekening 2016* is geschreven om een jaarlijkse bondgenoot te zijn voor de gebruiker. Het is een vakboek, dat u als professionele partner bijstaat op momenten van twijfel. Het geeft een antwoord op de vraag of u zich de regels juist herinnert of juist interpreteert, of op de vraag welke de mogelijkheden zijn in een gegeven situatie.

Het *Vademecum* is gericht op het opstellen, het begeleiden bij het opstellen, het controleren en consulteren van de enkelvoudige jaarrekening. Het bespreekt de boekhoudkundige verplichtingen die aan de basis liggen van de jaarrekening en een aantal belangrijke wettelijke en analytische aspecten van de diverse rubrieken.

De wettelijke verplichtingen inzake boekhouding en jaarrekening worden toegelicht, met weergave van de integrale wetteksten. De teksten zijn aangepast aan het koninklijk besluit van 18 december 2015 tot omzetting van de Europese richtlijnen betreffende de jaarlijkse financiële overzichten en aanverwante verslagen (*BS* 30 december 2015). Deze wijzigingen zijn van toepassing op boekjaren die aanvangen vanaf 1 januari 2016.

Met betrekking tot de jaarrekening wordt per rubriek van het volledige schema vermeld:

- wat de inhoudelijke betekenis van de plaats is in het financieel beeld;
- welke rekeningen courant worden gebruikt;
- welke wetteksten van toepassing zijn;
- welke waarderingsregels gelden;
- welke adviezen en normen van toepassing kunnen zijn;
- welke fiscale of vennootschapsrechtelijke opmerkingen aan de rubriek zijn verbonden;
- welke inhoudelijke analytische commentaren kunnen worden geformuleerd.

Een fiscaal hoofdstuk behandelt gedetailleerd de diverse elementen van de inkomsten en kosten, op basis van de volgorde van deze elementen in de fiscale aangifte en zodoende in overeenstemming met de fiscale logische opbouw.

Uw *Vademecum voor de Jaarrekening 2016* verenigt een erg uitgebreide materie op een leesbare en begrijpelijke wijze.

De meest recente beschikbare informatie wordt geactualiseerd opgenomen, zodat u op een handige wijze beschikt over een onmisbare partner van uw geheugen en een betrouwbare bron van informatie.

De redactie
20 januari 2016

INHOUD

DEEL 1. WETGEVING EN WAARDERINGSREGELS	1
1. WETGEVING	1
1.1. Boekhouding	1
1.1.1. Ondernemingen en criteria	1
1.1.1.1. Criteria	1
1.1.1.2. Vereenvoudigde boekhouding	2
1.1.1.3. Volledige boekhouding	3
1.1.1.4. Elektronische boekhouding	3
1.1.2. Boekhoudwetgeving	4
1.1.3. Adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen ..	4
1.1.3.1. Adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen	4
1.1.3.2. Overige CBN-adviezen	11
1.1.4. Eindejaarsverrichtingen	13
1.2. Jaarrekening	15
1.2.1. Criteria	15
1.2.1.1. Schema	15
1.2.1.2. Jaarverslag	15
1.2.1.3. Commissarisverslag	16
1.2.1.4. Verslag van betalingen aan overheden	16
1.2.1.5. Publicatieverplichting	16
1.2.1.6. Bijzondere wetgeving	17
1.2.1.7. Ambtshalve schrapping	17
1.2.1.8. Afsluitdatum van het boekjaar	18
1.2.2. Wetgeving	18
1.2.2.1. Boekhoudwetgeving	19
1.2.2.2. Koninklijk besluit	19
1.2.2.3. Wetboek van Vennootschappen	19
1.2.2.4. Vrijstelling van publicatie	20
1.2.2.5. Europese vennootschappen	20
1.2.3. CBN-adviezen	21
1.2.4. Discontinuïteit	26
1.2.4.1. Going concern	26
1.2.4.2. Koninklijk besluit van 30 januari 2001	26
1.2.4.3. Adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen	27

1.2.5.	Jaarverslag.....	27
1.2.5.1.	Algemeen.....	27
1.2.5.2.	Vennootschappenwet.....	28
1.2.6.	Publicatie.....	30
1.2.6.1.	Taal.....	30
1.2.6.2.	Munt.....	30
1.2.6.3.	Tijdschema.....	31
1.2.6.4.	Neerlegging op papier.....	32
1.2.6.5.	Controle NBB.....	34
1.2.6.6.	Digitale neerlegging.....	34
1.2.6.7.	Neerlegging van jaarrekening op papier.....	35
1.2.6.8.	Verbeterde neerlegging.....	36
1.2.6.9.	Kosten en betaling.....	36
1.2.6.10.	Sancties.....	38
1.3.	Lijst overige CBN-adviezen.....	39
1.3.1.	Betreffende de jaarrekening.....	39
1.3.2.	Betreffende bijkantoren.....	40
1.3.3.	Betreffende fiscale gegevens.....	41
1.3.4.	Betreffende fusies en splitsingen.....	42
1.3.5.	Betreffende andere vennootschappen en sectoren.....	42
2.	WAARDERINGSREGELS.....	43
2.1.	Waarderingsregels inzake voorraden.....	43
2.1.1.	Algemeen.....	43
2.1.1.1.	Overzicht van de belangrijkste regels.....	43
2.1.1.2.	Aanschaffingswaarde van inkomende voorraden ..	44
2.1.1.3.	Waarde van uitgaande voorraden.....	44
2.1.1.4.	Beginsel van de afzonderlijke waardering (CBN-advies 126/6).....	45
2.1.1.5.	Inventarisopname en -waardering.....	45
2.1.2.	Grond- en hulpstoffen.....	46
2.1.2.1.	Begrippen.....	46
2.1.2.2.	Aanschaffingswaarde.....	47
2.1.2.3.	Klein materieel.....	47
2.1.3.	Goederen in bewerking.....	47
2.1.3.1.	Begrip.....	48
2.1.3.2.	Vervaardigingsprijs.....	48
2.1.4.	Gereed product.....	48
2.1.4.1.	Begrip.....	48
2.1.4.2.	Vervaardigingsprijs.....	48
2.1.4.3.	Standaardvervaardigingsprijs.....	50

2.1.4.4.	Voorzieningen voor risico's en kosten	50
2.1.4.5.	Composietproducten	50
2.1.4.6.	Afvalstoffen	50
2.1.5.	Handelsgoederen	51
2.1.5.1.	Begrip	51
2.1.5.2.	Aanschaffingswaarde	51
2.1.6.	Bestellingen in uitvoering	52
2.1.7.	Samenvatting in de toelichting	53
2.1.8.	Overige CBN-adviezen	54
2.2.	Waardering in deviezen	55
2.2.1.	Problematiek	55
2.2.2.	Basisprincipes voor de omzetting van vreemde valuta	55
2.2.3.	Verwerking van de deviezenverrichtingen	55
2.2.3.1.	Ontstaan van de verrichting	55
2.2.3.2.	Afwikkeling van de deviezentransactie	56
2.2.3.3.	Inventarisproblemen	57
2.2.3.4.	Verwerking van de wisselverrichtingen	58
2.2.4.	CBN-adviezen	59
2.3.	Milieu-aspecten	59
2.3.1.	Jaarrekening en jaarverslag	60
2.3.2.	CBN-adviezen	61
3.	BEWARINGSTERMIJNEN	61
3.1.	Boekhouding	62
3.2.	Fiscaal	62
3.3.	Elektronische informatiedragers	63
4.	BOEKHOUDWETGEVING	63
5.	KONINKLIJK BESLUIT JAARREKENING	66
6.	WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN	124
7.	WISSELKOERSEN 31 DECEMBER 2015	142
	DEEL 2. RUBRIEKEN VAN HET ACTIEF	145
1.	OPRICHTINGSKOSTEN	145
1.1.	Omschrijving	145
1.2.	Rekeningen	146
1.3.	Wetteksten	146

1.4.	Waardering	147
1.5.	Normen en adviezen	148
1.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	148
1.5.2.	Overige CBN-adviezen	148
1.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	148
1.6.	Verbanden in de jaarrekening	149
1.7.	Opmerkingen	150
1.7.1.	Analytisch	150
1.7.2.	Vennootschappenwet	150
1.7.3.	Fiscaal	150
1.8.	Microschema en verkort schema	151
2.	IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	151
2.1.	Omschrijving	151
2.2.	Gebruikelijke rekeningen	152
2.3.	Wetteksten	152
2.4.	Waardering	153
2.5.	Normen en adviezen	154
2.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	154
2.5.2.	Overige CBN-adviezen	157
2.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	157
2.6.	Verbanden in de jaarrekening	157
2.7.	Opmerkingen	159
2.7.1.	Analytisch	159
2.7.2.	Vennootschappenwet	159
2.7.3.	Fiscaal	159
2.8.	Microschema en verkort schema	160
3.	MATERIËLE VASTE ACTIVA	160
3.1.	Omschrijving	160
3.2.	Gebruikelijke rekeningen	162
3.3.	Wetteksten	162
3.4.	Waardering	164
3.5.	Normen en adviezen	165
3.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	165
3.5.2.	Overige CBN-adviezen	172
3.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	173
3.6.	Verbanden in de jaarrekening	173
3.7.	Opmerkingen	175
3.7.1.	Analytisch	175

3.7.2.	Vennootschappenwet	176
3.7.3.	Fiscaal	176
3.8.	Microschema en verkort schema	177
4.	FINANCIËLE VASTE ACTIVA	177
4.1.	Omschrijving	177
4.2.	Gebruikelijke rekeningen	178
4.3.	Wetteksten	179
4.4.	Waardering	182
4.5.	Normen en adviezen	183
4.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	183
4.5.2.	Overige CBN-adviezen	187
4.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	188
4.6.	Verbanden in de jaarrekening	188
4.7.	Opmerkingen	189
4.7.1.	Analytisch	189
4.7.2.	Vennootschappenwet	190
4.7.3.	Fiscaal	190
4.8.	Microschema en verkort schema	192
5.	VORDERINGEN OP MEER DAN ÉÉN JAAR	192
5.1.	Omschrijving	192
5.2.	Gebruikelijke rekeningen	192
5.3.	Wetteksten	193
5.4.	Waardering	194
5.5.	Normen en adviezen	194
5.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	194
5.5.2.	Overige CBN-adviezen	198
5.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	198
5.6.	Verbanden in de jaarrekening	199
5.7.	Opmerkingen	200
5.7.1.	Analytisch	200
5.7.2.	Vennootschappenwet	200
5.7.3.	Fiscaal	200
5.8.	Microschema en verkort schema	201
6.	VOORRADEN EN BESTELLINGEN IN UITVOERING	201
6.1.	Omschrijving	201
6.2.	Gebruikelijke rekeningen	202
6.3.	Wetteksten	203
6.4.	Waardering	205

6.5.	Normen en adviezen	208
6.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	208
6.5.2.	Overige CBN-adviezen	213
6.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	213
6.6.	Verbanden in de jaarrekening.	213
6.7.	Opmerkingen	215
6.7.1.	Analytisch	215
6.7.2.	Vennootschappenwet	217
6.7.3.	Fiscaal	217
6.8.	Microschema en verkort schema	217
7.	VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE ÉÉN JAAR	217
7.1.	Omschrijving	217
7.2.	Gebruikelijke rekeningen	218
7.3.	Wetteksten	219
7.4.	Waardering	220
7.5.	Normen en adviezen	220
7.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	220
7.5.2.	Overige CBN-adviezen	224
7.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	224
7.6.	Verbanden in de jaarrekening.	224
7.7.	Opmerkingen	225
7.7.1.	Analytisch	225
7.7.2.	Vennootschappenwet	226
7.7.3.	Fiscaal	226
7.8.	Microschema en verkort schema	226
8.	GELDBELEGGINGEN	227
8.1.	Omschrijving	227
8.2.	Gebruikelijke rekeningen	227
8.3.	Wetteksten	227
8.4.	Waardering	228
8.5.	Normen en adviezen	228
8.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	228
8.5.2.	Overige CBN-adviezen	232
8.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	232
8.6.	Verbanden in de jaarrekening.	233
8.7.	Opmerkingen	234
8.7.1.	Analytisch	234
8.7.2.	Vennootschappenwet	234
8.7.3.	Fiscaal	235
8.8.	Microschema en verkort schema	235

9.	LIQUIDE MIDDELEN	235
9.1.	Omschrijving	235
9.2.	Gebruikelijke rekeningen	235
9.3.	Wetteksten	236
9.4.	Waardering	236
9.5.	Normen en adviezen	237
9.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	237
9.5.2.	Overige CBN-adviezen	238
9.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	238
9.6.	Verbanden in de jaarrekening	238
9.7.	Opmerkingen	239
9.7.1.	Analytisch	239
9.7.2.	Vennootschappenwet	239
9.7.3.	Fiscaal	239
9.8.	Microschema en verkort schema	239
10.	OVERLOPENDE REKENINGEN	239
10.1.	Omschrijving	239
10.2.	Gebruikelijke rekeningen	240
10.3.	Wetteksten	240
10.4.	Waardering	241
10.5.	Normen en adviezen	241
10.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	241
10.5.2.	Overige CBN-adviezen	241
10.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	242
10.6.	Verbanden in de jaarrekening	242
10.7.	Opmerkingen	242
10.7.1.	Analytisch	242
10.7.2.	Vennootschappenwet	243
10.7.3.	Fiscaal	243
10.8.	Microschema en verkort schema	243
DEEL 3.	RUBRIEKEN VAN HET PASSIEF	245
1.	KAPITAAL	245
1.1.	Omschrijving	245
1.2.	Gebruikelijke rekeningen	246
1.3.	Wetteksten	246
1.4.	Waardering	247
1.5.	Normen en adviezen	247
1.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	247

1.5.2.	Overige CBN-adviezen	250
1.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	251
1.6.	Verbanden in de jaarrekening.	251
1.7.	Opmerkingen	252
1.7.1.	Analytisch.	252
1.7.2.	Vennootschappenwet	253
1.7.3.	Fiscaal	256
1.8.	Microschema en verkort schema	257
2.	UITGIFTEPREMIES	257
2.1.	Omschrijving	257
2.2.	Gebruikelijke rekeningen	257
2.3.	Wetteksten	257
2.4.	Waardering.	258
2.5.	Normen en adviezen	258
2.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	258
2.5.2.	Overige CBN-adviezen	260
2.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	260
2.6.	Verbanden in de jaarrekening.	260
2.7.	Opmerkingen	261
2.7.1.	Analytisch.	261
2.7.2.	Vennootschappenwet	262
2.7.3.	Fiscaal	262
2.8.	Microschema en verkort schema	263
3.	HERWAARDERINGSMEERWAARDEN.	263
3.1.	Omschrijving	263
3.2.	Gebruikelijke rekeningen	264
3.3.	Wetteksten	264
3.4.	Waardering.	265
3.5.	Normen en adviezen	265
3.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	265
3.5.2.	Overige CBN-adviezen	268
3.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	268
3.6.	Verbanden in de jaarrekening.	268
3.7.	Opmerkingen	269
3.7.1.	Analytisch.	269
3.7.2.	Vennootschappenwet	270
3.7.3.	Fiscaal	270
3.8.	Microschema en verkort schema	271

4.	RESERVES	271
4.1.	Omschrijving	271
4.2.	Gebruikelijke rekeningen	271
4.3.	Wetteksten	272
4.4.	Waardering	272
4.5.	Normen en adviezen	273
4.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	273
4.5.2.	Overige CBN-adviezen	275
4.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	275
4.6.	Verbanden in de jaarrekening	275
4.7.	Opmerkingen	276
4.7.1.	Analytisch	276
4.7.2.	Vennootschappenwet	277
4.7.3.	Fiscaal	277
4.8.	Microschema en verkort schema	278
5.	OVERGEDRAGEN WINST/VERLIES	279
5.1.	Omschrijving	279
5.2.	Gebruikelijke rekeningen	279
5.3.	Wetteksten	279
5.4.	Waardering	279
5.5.	Normen en adviezen	280
5.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	280
5.5.2.	Overige CBN-adviezen	281
5.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	281
5.6.	Verbanden in de jaarrekening	281
5.7.	Opmerkingen	282
5.7.1.	Analytisch	282
5.7.2.	Vennootschappenwet	282
5.7.3.	Fiscaal	283
5.8.	Microschema en verkort schema	284
6.	KAPITAALSUBSIDIES	284
6.1.	Omschrijving	284
6.2.	Gebruikelijke rekeningen	284
6.3.	Wetteksten	284
6.4.	Waardering	285
6.5.	Normen en adviezen	285
6.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	285
6.5.2.	Overige CBN-adviezen	288
6.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	289

6.6.	Verbanden in de jaarrekening.....	289
6.7.	Opmerkingen	289
6.7.1.	Analytisch.....	289
6.7.2.	Vennootschappenwet	291
6.7.3.	Fiscaal	291
6.8.	Microschema en verkort schema	292
7.	VOORSCHOT AAN DE VENNOTEN OP DE VERDELING VAN HET NETTOACTIEF.....	292
7.1.	Omschrijving	292
7.2.	Gebruikelijke rekeningen	292
7.3.	Wetteksten	292
7.4.	Waardering.....	293
7.5.	Normen en adviezen	293
7.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen.....	293
7.5.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	293
7.6.	Verbanden in de jaarrekening.....	294
7.7.	Opmerkingen	294
7.7.1.	Analytisch.....	294
7.7.2.	Vennootschappenwet	294
7.7.3.	Fiscaal	294
7.8.	Microschema en verkort schema	294
8.	VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN.....	295
8.1.	Omschrijving	295
8.2.	Gebruikelijke rekeningen	295
8.3.	Wetteksten	296
8.4.	Waardering.....	298
8.5.	Normen en adviezen	299
8.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen.....	299
8.5.2.	Overige CBN-adviezen	306
8.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	307
8.6.	Verbanden in de jaarrekening.....	307
8.7.	Opmerkingen	308
8.7.1.	Analytisch.....	308
8.7.2.	Vennootschappenwet	308
8.7.3.	Fiscaal	309
8.8.	Microschema en verkort schema	309
9.	SCHULDEN OP MEER DAN ÉÉN JAAR.....	309
9.1.	Omschrijving	309

9.2.	Gebbruikelijke rekeningen	310
9.3.	Wetteksten	311
9.4.	Waardering	313
9.5.	Normen en adviezen	314
9.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	314
9.5.2.	Overige CBN-adviezen	318
9.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	319
9.6.	Verbanden in de jaarrekening	319
9.7.	Opmerkingen	320
9.7.1.	Analytisch	320
9.7.2.	Vennootschappenwet	321
9.7.3.	Fiscaal	321
9.8.	Microschema en verkort schema	321
10.	SCHULDEN OP TEN HOOGSTE ÉÉN JAAR	321
10.1.	Omschrijving	321
10.2.	Gebbruikelijke rekeningen	323
10.3.	Wetteksten	323
10.4.	Waardering	324
10.5.	Normen en adviezen	324
10.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	324
10.5.2.	Overige CBN-adviezen	329
10.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	330
10.6.	Verbanden in de jaarrekening	330
10.7.	Opmerkingen	331
10.7.1.	Analytisch	331
10.7.2.	Vennootschappenwet	332
10.7.3.	Fiscaal	332
10.8.	Microschema en verkort schema	332
11.	OVERLOPENDE REKENINGEN	332
11.1.	Omschrijving	332
11.2.	Gebbruikelijke rekeningen	333
11.3.	Wetteksten	333
11.4.	Waardering	333
11.5.	Normen en adviezen	334
11.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	334
11.5.2.	Overige CBN-adviezen	335
11.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	335
11.6.	Verbanden in de jaarrekening	335

11.7.	Opmerkingen	336
11.7.1.	Analytisch	336
11.7.2.	Vennootschappenwet	337
11.7.3.	Fiscaal	337
11.8.	Microschema en verkort schema	337

DEEL 4. RUBRIEKEN VAN DE RESULTATENREKENING

1.	BEDRIJFSOPBRENGSTEN	339
1.1.	Omzet	339
1.1.1.	Omschrijving	339
1.1.2.	Gebruikelijke rekeningen	340
1.1.3.	Wetteksten	340
1.1.4.	Waardering	340
1.1.5.	Normen en adviezen	340
1.1.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen ...	340
1.1.5.2.	Overige CBN-adviezen	343
1.1.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	343
1.1.6.	Verbanden in de jaarrekening	343
1.1.7.	Opmerkingen	343
1.1.7.1.	Analytisch	343
1.1.7.2.	Fiscaal	344
1.1.8.	Microschema en verkort schema	344
1.2.	Voorraadwijziging	344
1.2.1.	Omschrijving	344
1.2.2.	Gebruikelijke rekeningen	345
1.2.3.	Wetteksten	345
1.2.4.	Waardering	345
1.2.5.	Normen en adviezen	345
1.2.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen ...	345
1.2.5.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	346
1.2.6.	Verbanden in de jaarrekening	346
1.2.7.	Opmerkingen	346
1.2.7.1.	Analytisch	346
1.2.7.2.	Fiscaal	347
1.2.8.	Microschema en verkort schema	347
1.3.	Geproduceerde vaste activa	347
1.3.1.	Omschrijving	347
1.3.2.	Gebruikelijke rekeningen	347
1.3.3.	Wetteksten	348
1.3.4.	Waardering	348

1.3.5.	Normen en adviezen	348
1.3.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	348
1.3.5.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	349
1.3.6.	Verbanden in de jaarrekening	349
1.3.7.	Opmerkingen	350
1.3.7.1.	Analytisch	350
1.3.7.2.	Fiscaal	350
1.3.8.	Microschema en verkort schema	351
1.4.	Andere bedrijfsopbrengsten	351
1.4.1.	Omschrijving	351
1.4.2.	Gebruikelijke rekeningen	351
1.4.3.	Wetteksten	352
1.4.4.	Waardering	352
1.4.5.	Normen en adviezen	352
1.4.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	352
1.4.5.2.	Overige CBN-adviezen	355
1.4.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	355
1.4.6.	Verbanden in de jaarrekening	355
1.4.7.	Opmerkingen	356
1.4.7.1.	Analytisch	356
1.4.7.2.	Fiscaal	357
1.4.8.	Microschema en verkort schema	357
1.5.	Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	357
1.5.1.	Terugnemingen van afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa.	357
1.5.1.1.	Omschrijving	357
1.5.1.2.	Gebruikelijke rekeningen	357
1.5.1.3.	Wetteksten	357
1.5.1.4.	Waardering	358
1.5.1.5.	Normen en adviezen	358
1.5.1.6.	Verbanden in de jaarrekening	358
1.5.1.7.	Opmerkingen	359
1.5.1.8.	Microschema en verkort schema	359
1.5.2.	Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	359
1.5.2.1.	Omschrijving	359
1.5.2.2.	Gebruikelijke rekeningen	359
1.5.2.3.	Wetteksten	360
1.5.2.4.	Waardering	360
1.5.2.5.	Normen en adviezen	360
1.5.2.6.	Verbanden in de jaarrekening	360

	1.5.2.7.	Opmerkingen	361
	1.5.2.8.	Microschema en verkort schema	361
1.5.3.		Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	361
	1.5.3.1.	Omschrijving.	361
	1.5.3.2.	Gebruikelijke rekeningen.	361
	1.5.3.3.	Wetteksten.	362
	1.5.3.4.	Waardering	362
	1.5.3.5.	Normen en adviezen	362
	1.5.3.6.	Verbanden in de jaarrekening.	362
	1.5.3.7.	Opmerkingen	363
	1.5.3.8.	Microschema en verkort schema	363
1.5.4.		Andere niet-recurrente opbrengsten	363
	1.5.4.1.	Omschrijving.	363
	1.5.4.2.	Gebruikelijke rekeningen.	364
	1.5.4.3.	Wetteksten.	364
	1.5.4.4.	Waardering	364
	1.5.4.5.	Normen en adviezen	364
	1.5.4.6.	Verbanden in de jaarrekening.	364
	1.5.4.7.	Opmerkingen	365
	1.5.4.8.	Microschema en verkort schema	365
2.		BEDRIJFSKOSTEN	365
2.1.		Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	365
	2.1.1.	Omschrijving	365
	2.1.2.	Gebruikelijke rekeningen	366
	2.1.3.	Wetteksten	366
	2.1.4.	Waardering.	366
	2.1.5.	Normen en adviezen	367
	2.1.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	367
	2.1.5.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	367
	2.1.6.	Verbanden in de jaarrekening	367
	2.1.7.	Opmerkingen	368
	2.1.7.1.	Analytisch	368
	2.1.7.2.	Fiscaal	368
	2.1.8.	Microschema en verkort schema	368
2.2.		Diensten en diverse goederen	369
	2.2.1.	Omschrijving	369
	2.2.2.	Gebruikelijke rekeningen	369
	2.2.3.	Wetteksten	369
	2.2.4.	Waardering.	370

2.2.5.	Normen en adviezen	370
2.2.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	370
2.2.5.2.	Overige CBN-adviezen	371
2.2.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	371
2.2.6.	Verbanden in de jaarrekening	371
2.2.7.	Opmerkingen	372
2.2.7.1.	Analytisch	372
2.2.7.2.	Fiscaal	372
2.2.8.	Microschema en verkort schema	373
2.3.	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	373
2.3.1.	Omschrijving	373
2.3.2.	Gebruikelijke rekeningen	373
2.3.3.	Wetteksten	374
2.3.4.	Waardering	374
2.3.5.	Normen en adviezen	374
2.3.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	374
2.3.5.2.	Overige CBN-adviezen	376
2.3.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	376
2.3.6.	Verbanden in de jaarrekening	376
2.3.7.	Opmerkingen	377
2.3.7.1.	Analytisch	377
2.3.7.2.	Fiscaal	378
2.3.8.	Microschema en verkort schema	378
2.4.	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa en materiële vaste activa	378
2.4.1.	Omschrijving	378
2.4.2.	Gebruikelijke rekeningen	379
2.4.3.	Wetteksten	379
2.4.4.	Waardering	381
2.4.5.	Normen en adviezen	382
2.4.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	382
2.4.5.2.	Overige CBN-adviezen	385
2.4.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	385
2.4.6.	Verbanden in de jaarrekening	385
2.4.7.	Opmerkingen	386
2.4.7.1.	Analytisch	386
2.4.7.2.	Fiscaal	386
2.4.8.	Microschema en verkort schema	387
2.5.	Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen	387
2.5.1.	Omschrijving	387
2.5.2.	Gebruikelijke rekeningen	388

2.5.3.	Wetteksten	388
2.5.4.	Waardering	389
2.5.5.	Normen en adviezen	390
2.5.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	390
2.5.5.2.	Overige CBN-adviezen	391
2.5.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	391
2.5.6.	Verbanden in de jaarrekening	391
2.5.7.	Opmerkingen	392
2.5.7.1.	Analytisch	392
2.5.7.2.	Fiscaal	392
2.5.8.	Microschema en verkort schema	393
2.6.	Voorzieningen voor risico's en kosten (+/-)	393
2.6.1.	Omschrijving	393
2.6.2.	Gebruikelijke rekeningen	393
2.6.3.	Wetteksten	394
2.6.4.	Waardering	394
2.6.5.	Normen en adviezen	395
2.6.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	395
2.6.5.2.	Overige CBN-adviezen	399
2.6.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	399
2.6.6.	Verbanden in de jaarrekening	400
2.6.7.	Opmerkingen	400
2.6.7.1.	Analytisch	400
2.6.7.2.	Fiscaal	400
2.6.8.	Microschema en verkort schema	401
2.7.	Andere bedrijfskosten	401
2.7.1.	Omschrijving	401
2.7.2.	Gebruikelijke rekeningen	401
2.7.3.	Wetteksten	402
2.7.4.	Waardering	402
2.7.5.	Normen en adviezen	402
2.7.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	402
2.7.5.2.	Overige CBN-adviezen	403
2.7.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	403
2.7.6.	Verbanden in de jaarrekening	403
2.7.7.	Opmerkingen	404
2.7.7.1.	Analytisch	404
2.7.7.2.	Fiscaal	404
2.7.8.	Microschema en verkort schema	404
2.8.	Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	404
2.8.1.	Omschrijving	404
2.8.2.	Gebruikelijke rekeningen	405

2.8.3.	Wetteksten	405
2.8.4.	Waardering	405
2.8.5.	Normen en adviezen	405
	2.8.5.1. Commissie voor Boekhoudkundige Normen	405
	2.8.5.2. Overige CBN-adviezen	406
	2.8.5.3. I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	406
2.8.6.	Verbanden in de jaarrekening	406
2.8.7.	Opmerkingen	407
	2.8.7.1. Analytisch	407
	2.8.7.2. Fiscaal	407
2.8.8.	Microschema en verkort schema	407
2.9.	Niet-recurrente bedrijfskosten	407
2.9.1.	Niet-recurrente afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten en immateriële en materiële vaste activa	407
	2.9.1.1. Omschrijving	407
	2.9.1.2. Gebruikelijke rekeningen	408
	2.9.1.3. Wetteksten	408
	2.9.1.4. Waardering	409
	2.9.1.5. Normen en adviezen	409
	2.9.1.6. Verbanden in de jaarrekening	409
	2.9.1.7. Opmerkingen	410
	2.9.1.8. Microschema en verkort schema	410
2.9.2.	Voorziening voor niet-recurrente risico's en kosten	410
	2.9.2.1. Omschrijving	410
	2.9.2.2. Gebruikelijke rekeningen	411
	2.9.2.3. Wetteksten	411
	2.9.2.4. Waardering	411
	2.9.2.5. Normen en adviezen	411
	2.9.2.6. Verbanden in de jaarrekening	411
	2.9.2.7. Opmerkingen	412
	2.9.2.8. Microschema en verkort schema	412
2.9.3.	Minderwaarden bij realisatie van vaste activa	412
	2.9.3.1. Omschrijving	412
	2.9.3.2. Gebruikelijke rekeningen	413
	2.9.3.3. Wetteksten	413
	2.9.3.4. Waardering	413
	2.9.3.5. Normen en adviezen	413
	2.9.3.6. Verbanden in de jaarrekening	413
	2.9.3.7. Opmerkingen	414
	2.9.3.8. Microschema en verkort schema	414

2.9.4.	Andere niet-recurrente bedrijfskosten	414
2.9.4.1.	Omschrijving	414
2.9.4.2.	Gebruikelijke rekeningen	415
2.9.4.3.	Wetteksten	415
2.9.4.4.	Waardering	415
2.9.4.4.	Normen en adviezen	415
2.9.4.5.	Verbanden in de jaarrekening	415
2.9.4.6.	Opmerkingen	416
2.9.4.7.	Microschema en verkort schema	416
2.9.5.	Als herstructureringskosten geactiveerde niet-recurrente bedrijfskosten	416
2.9.5.1.	Omschrijving	416
2.9.5.2.	Gebruikelijke rekeningen	416
2.9.5.3.	Wetteksten	417
2.9.5.4.	Waardering	417
2.9.5.5.	Normen en adviezen	417
2.9.5.6.	Verbanden in de jaarrekening	417
2.9.5.7.	Opmerkingen	418
2.9.5.8.	Microschema en verkort schema	418
3.	FINANCIËLE OPBRENGSTEN	419
3.1.	Opbrengsten uit financiële vaste activa	419
3.1.1.	Omschrijving	419
3.1.2.	Gebruikelijke rekeningen	419
3.1.3.	Wetteksten	419
3.1.4.	Waardering	419
3.1.5.	Normen en adviezen	419
3.1.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	419
3.1.5.2.	Overige CBN-adviezen	422
3.1.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	422
3.1.6.	Verbanden in de jaarrekening	422
3.1.7.	Opmerkingen	423
3.1.7.1.	Analytisch	423
3.1.7.2.	Fiscaal	423
3.1.8.	Microschema en verkort schema	424
3.2.	Opbrengsten uit vlottende activa	424
3.2.1.	Omschrijving	424
3.2.2.	Gebruikelijke rekeningen	425
3.2.3.	Wetteksten	425
3.2.4.	Waardering	425
3.2.5.	Normen en adviezen	425
3.2.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	425

	3.2.5.2.	Overige CBN-adviezen.....	426
	3.2.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.....	426
	3.2.6.	Verbanden in de jaarrekening	426
	3.2.7.	Opmerkingen.....	427
	3.2.7.1.	Analytisch	427
	3.2.7.2.	Fiscaal	427
	3.2.8.	Microschema en verkort schema	427
3.3.		Andere financiële opbrengsten	427
	3.3.1.	Omschrijving	427
	3.3.2.	Gebruikelijke rekeningen	428
	3.3.3.	Wetteksten	428
	3.3.4.	Waardering	428
	3.3.5.	Normen en adviezen	428
	3.3.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen ...	428
	3.3.5.2.	Overige CBN-adviezen.....	429
	3.3.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.....	429
	3.3.6.	Verbanden in de jaarrekening	429
	3.3.7.	Opmerkingen.....	430
	3.3.7.1.	Analytisch	430
	3.3.7.2.	Fiscaal	430
	3.3.8.	Microschema en verkort schema	430
3.4.		Niet-recurrente financiële opbrengsten.....	431
	3.4.1.	Omschrijving	431
	3.4.2.	Gebruikelijke rekeningen	431
	3.4.3.	Wetteksten	431
	3.4.4.	Waardering	431
	3.4.5.	Normen en adviezen	431
	3.4.6.	Verbanden in de jaarrekening	432
	3.4.8.	Opmerkingen.....	432
	3.4.9.	Microschema en verkort schema	432
4.		FINANCIËLE KOSTEN	433
4.1.		Kosten van schulden	433
	4.1.1.	Omschrijving	433
	4.1.2.	Gebruikelijke rekeningen	433
	4.1.3.	Wetteksten	433
	4.1.4.	Waardering	433
	4.1.5.	Normen en adviezen	434
	4.1.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen ...	434
	4.1.5.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.....	435
	4.1.6.	Verbanden in de jaarrekening	436

4.1.7.	Opmerkingen	436
4.1.7.1.	Analytisch	436
4.1.7.2.	Fiscaal	437
4.1.8.	Microschema en verkort schema	437
4.2.	Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen –)	438
4.2.1.	Omschrijving	438
4.2.2.	Gebruikelijke rekeningen	438
4.2.3.	Wetteksten	438
4.2.4.	Waardering	438
4.2.5.	Normen en adviezen	439
4.2.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	439
4.2.5.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	439
4.2.6.	Verbanden in de jaarrekening	439
4.2.7.	Opmerkingen	440
4.2.7.1.	Analytisch	440
4.2.7.2.	Fiscaal	440
4.2.8.	Microschema en verkort schema	440
4.3.	Andere financiële kosten	440
4.3.1.	Omschrijving	440
4.3.2.	Gebruikelijke rekeningen	440
4.3.3.	Wetteksten	441
4.3.4.	Waardering	441
4.3.5.	Normen en adviezen	442
4.3.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	442
4.3.5.2.	Overige CBN-adviezen	443
4.3.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	443
4.3.6.	Verbanden in de jaarrekening	443
4.3.7.	Opmerkingen	444
4.3.7.1.	Analytisch	444
4.3.7.2.	Fiscaal	444
4.3.8.	Microschema en verkort schema	444
4.4.	Niet-recurrente financiële kosten	445
4.4.1.	Omschrijving	445
4.4.2.	Gebruikelijke rekeningen	445
4.4.3.	Wetteksten	445
4.4.4.	Waardering	445
4.4.5.	Normen en adviezen	445
4.4.6.	Verbanden in de jaarrekening	446

4.4.7.	Opmerkingen	446
4.4.7.1	Analytisch	446
4.4.7.2	Fiscaal	446
4.4.8.	Microschema en verkort schema	446
5.	ONTTREKKING AAN EN OVERBOEKING NAAR DE UITGESTELDE BELASTINGEN	447
5.1.	Omschrijving	447
5.2.	Gebruikelijke rekeningen	447
5.3.	Wetteksten	447
5.4.	Waardering	448
5.5.	Normen en adviezen	448
5.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	448
5.5.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	448
5.6.	Verbanden in de jaarrekening	448
5.7.	Opmerkingen	449
5.8.	Microschema en verkort schema	449
6.	BELASTINGEN EN REGULARISERING VAN BELASTINGEN	449
6.1.	Omschrijving	449
6.2.	Gebruikelijke rekeningen	449
6.3.	Wetteksten	450
6.4.	Waardering	450
6.4.1.	Belasting op de winst van het boekjaar	450
6.4.2.	Belasting op de winst van voorgaande boekjaren	451
6.4.3.	Terugname van fiscale voorzieningen en aanzuiveringen	451
6.5.	Normen en adviezen	451
6.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	451
6.5.2.	Overige CBN-adviezen	453
6.5.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	453
6.6.	Verbanden in de jaarrekening	453
6.7.	Opmerkingen	454
6.8.	Microschema en verkort schema	455
7.	ONTTREKKING AAN EN OVERBOEKING NAAR BELASTINGVRIJE RESERVES	455
7.1.	Omschrijving	455
7.2.	Gebruikelijke rekeningen	455
7.3.	Wetteksten	456
7.4.	Waardering	456

7.5.	Normen en adviezen	456
7.5.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	456
7.5.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	456
7.6.	Verbanden in de jaarrekening	456
7.7.	Opmerkingen	457
7.8.	Microschema en verkort schema	457
8.	TE BESTEMMEN RESULTAAT.....	457
8.1.	Omschrijving	457
8.2.	Gebruikelijke rekeningen	457
8.3.	Wetteksten	457
8.4.	Normen en adviezen	458
8.4.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	458
8.4.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	458
8.5.	Verbanden in de jaarrekening	458
8.6.	Microschema en verkort schema	458
9.	ONTTREKKING AAN HET EIGEN VERMOGEN.....	458
9.1.	Omschrijving	458
9.2.	Gebruikelijke rekeningen	459
9.3.	Wetteksten	459
9.4.	Normen en adviezen	459
9.4.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	459
9.4.2.	Overige CBN-adviezen	460
9.4.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	460
9.5.	Verbanden in de jaarrekening	460
9.6.	Microschema en verkort schema	461
10.	TOEVOEGING AAN HET EIGEN VERMOGEN	461
10.1.	Omschrijving	461
10.2.	Gebruikelijke rekeningen	461
10.3.	Wetteksten	461
10.4.	Normen en adviezen	462
10.4.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	462
10.4.2.	Overige CBN-adviezen	463
10.4.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	463
10.5.	Verbanden in de jaarrekening	463
10.6.	Microschema en verkort schema	463
11.	OVER TE DRAGEN RESULTAAT	464
11.1.	Omschrijving	464

11.2.	Gebruikelijke rekeningen	464
11.3.	Wetteksten	464
11.4.	Normen en adviezen	464
11.4.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen.....	464
11.4.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	464
11.5.	Verbanden in de jaarrekening.....	465
11.6.	Microschema en verkort schema	465
12.	TUSSENKOMST VAN DE VENNOTEN IN HET VERLIES.....	465
12.1.	Omschrijving	465
12.2.	Gebruikelijke rekeningen	465
12.3.	Wetteksten	465
12.4.	Normen en adviezen	466
12.4.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen.....	466
12.4.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	466
12.5.	Verbanden in de jaarrekening.....	466
12.6.	Opmerkingen	467
12.7.	Microschema en verkort schema	467
13.	UIT TE KEREN WINST	467
13.1.	Omschrijving	467
13.2.	Gebruikelijke rekeningen	468
13.3.	Wetteksten	468
13.4.	Normen en adviezen	468
13.4.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen.....	468
13.4.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	469
13.5.	Verbanden in de jaarrekening.....	469
13.6.	Opmerkingen	469
13.7.	Microschema en verkort schema	470
DEEL 5. RUBRIEKEN VAN DE TOELICHTING	471	
1.	STAAT VAN DE OPRICHTINGSKOSTEN.....	471
1.1.	Omschrijving	471
1.2.	Verbanden in de jaarrekening.....	472
1.3.	Wetteksten	472
1.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen.....	472
1.5.	Opmerkingen	472
1.6.	Microschema en verkort schema	473

2.	STAAT VAN DE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	474
2.1.	Omschrijving	474
2.2.	Verbanden in de jaarrekening	474
2.3.	Wetteksten	475
2.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	475
2.5.	Opmerkingen	475
2.6.	Microschema en verkort schema	476
3.	STAAT VAN DE MATERIËLE VASTE ACTIVA	476
3.1.	Omschrijving	476
3.2.	Verbanden in jaarrekening	477
3.3.	Wetteksten	477
3.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	478
3.5.	Opmerkingen	478
3.6.	Microschema en verkort schema	479
4.	STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA	479
4.1.	Omschrijving	479
4.2.	Verbanden in jaarrekening	480
4.3.	Wetteksten	480
4.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	481
4.5.	Opmerkingen	481
4.6.	Microschema en verkort schema	482
5.	DEELNEMINGEN IN ANDERE ONDERNEMINGEN	482
5.1.	Deelnemingen en maatschappelijke rechten in andere ondernemingen	482
5.1.1.	Omschrijving	482
5.1.2.	Verbanden in jaarrekening	483
5.1.3.	Wetteksten	483
5.1.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	483
5.1.5.	Opmerkingen	484
5.1.6.	Microschema en verkort schema	484
5.2.	Ondernemingen waarvoor de onderneming onbeperkt aansprakelijk is	484
5.2.1.	Omschrijving	484
5.2.2.	Verbanden in de jaarrekening	484
5.2.3.	Wetteksten	485
5.2.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	485
5.2.5.	Opmerkingen	485
5.2.6.	Microschema en verkort schema	486

6.	GELDBELEGGINGEN	486
6.1.	Omschrijving	486
6.2.	Verbanden in jaarrekening	486
6.3.	Wetteksten	487
6.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	487
6.5.	Opmerkingen	487
6.6.	Microschema en verkort schema	487
7.	OVERLOPENDE REKENINGEN	487
7.1.	Omschrijving	487
7.2.	Verbanden in de jaarrekening	488
7.3.	Wetteksten	488
7.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	488
7.5.	Opmerkingen	488
7.6.	Microschema en verkort schema	489
8.	STAAT VAN HET KAPITAAL	489
8.1.	Omschrijving	489
8.2.	Verbanden in de jaarrekening	490
8.3.	Wetteksten	490
8.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	490
8.5.	Opmerkingen	491
8.6.	Microschema en verkort schema	491
9.	VOORZIENINGEN VOOR OVERIGE RISICO'S EN KOSTEN	491
9.1.	Omschrijving	491
9.2.	Verbanden in de jaarrekening	492
9.3.	Wetteksten	492
9.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	492
9.5.	Opmerkingen	492
9.6.	Microschema en verkort schema	493
10.	STAAT VAN DE SCHULDEN	493
10.1.	Omschrijving	493
10.2.	Verbanden in de jaarrekening	494
10.3.	Wetteksten	495
10.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	495
10.5.	Opmerkingen	496
10.6.	Microschema en verkort schema	496

11.	OVERLOPENDE REKENINGEN	497
11.1.	Omschrijving	497
11.2.	Verbanden in de jaarrekening.....	497
11.3.	Wetteksten	497
11.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	498
11.5.	Opmerkingen	498
11.6.	Microschema en verkort schema	498
12.	BEDRIJFSRESULTATEN	498
12.1.	Omschrijving	498
12.2.	Verbanden in de jaarrekening.....	500
12.3.	Wetteksten	500
12.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	501
12.5.	Opmerkingen	501
12.6.	Microschema en verkort schema	503
13.	FINANCIËLE RESULTATEN	504
13.1.	Omschrijving	504
13.2.	Verbanden in de jaarrekening.....	505
13.3.	Wetteksten	505
13.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	506
13.5.	Opmerkingen	506
13.6.	Microschema en verkort schema	506
14.	BELASTINGEN OP HET RESULTAAT	506
14.1.	Omschrijving	506
14.2.	Verbanden in de jaarrekening.....	507
14.3.	Wetteksten	507
14.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	508
14.5.	Opmerkingen	508
14.6.	Microschema en verkort schema	508
15.	BTW EN VOORHEFFING	508
15.1.	Omschrijving	508
15.2.	Verbanden in de jaarrekening.....	509
15.3.	Wetteksten	509
15.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	509
15.5.	Opmerkingen	509
15.6.	Microschema en verkort schema	510

16.	NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN	510
16.1.	Omschrijving	510
16.2.	Verbanden in de jaarrekening	511
16.3.	Rekeningen in het rekeningstelsel	511
16.4.	Wetteksten	514
16.5.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	515
16.6.	Overige CBN-adviezen	520
16.7.	Opmerkingen	521
16.8.	Microschema en verkort schema	521
17.	BETREKKINGEN MET VERBONDEN ONDERNEMINGEN	522
17.1.	Omschrijving	522
17.2.	Verbanden in de jaarrekening	524
17.3.	Wetteksten	524
17.4.	Normen en adviezen	526
17.4.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	526
17.4.2.	Overige CBN-adviezen	526
17.4.3.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	526
17.5.	Opmerkingen	527
17.6.	Microschema en verkort schema	527
18.	FINANCIËLE BETREKKINGEN	528
18.1.	Omschrijving	528
18.2.	Verbanden in de jaarrekening	528
18.3.	Wetteksten	529
18.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	530
18.5.	Opmerkingen	530
18.6.	Microschema en verkort schema	530
19.	FINANCIËLE INSTRUMENTEN	531
19.1.	Omschrijving	531
19.2.	Verbanden in de jaarrekening	531
19.3.	Wetteksten	531
19.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	532
19.5.	Opmerkingen	532
19.6.	Microschema en verkort schema	532
20.	BETREKKINGEN MET COMMISSARIS	533
20.1.	Omschrijving	533
20.2.	Verbanden in de jaarrekening	534
20.3.	Wetteksten	534

20.4.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen	535
20.5.	Opmerkingen	535
20.6.	Microschema en verkort schema	536
21.	WAARDERINGSREGELS.....	536
21.1.	Omschrijving	536
21.2.	Samenvatting in de jaarrekening	536
21.2.1.	Wetteksten	536
21.2.2.	Adviezen Commissie voor Boekhoudkundige Normen	537
21.3.	Wetteksten per chronologische rubriek.....	537
21.4.	Adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen.....	540
21.5.	Opmerkingen	540
21.6.	Microschema en verkort schema	541
22.	BIJKOMENDE INLICHTINGEN	541
22.1.	Wetteksten	541
22.1.1.	KB 30 januari 2001	541
22.1.2.	Wetboek van Vennootschappen	545
22.2.	Normen en adviezen	545
22.2.1.	Commissie voor Boekhoudkundige Normen.....	545
22.2.2.	I.A.S./IFRS/S.I.C./I.F.R.I.C.	546
23.	CONSOLIDATIEVERKLARING.....	546
23.1.	Inlichtingen te verstrekken door elke onderneming die onderworpen is aan de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen inzake de geconsolideerde jaarrekening.....	546
23.2.	Inlichtingen die moeten worden verstrekt door de onderneming indien zij dochteronderneming of gemeenschappelijke dochteronderneming is.....	547
23.3.	Microschema en verkort schema	547
DEEL 6. SOCIALE BALANS		549
1.	SCHEMA'S EN CODES.....	550
1.1.	Staat van tewerkgestelde personen	550
1.2.	Tabel van het personeelsverloop.....	551
1.3.	Inlichtingen over de opleidingen	552
2.	ALGEMENE METHODOLOGIE.....	553
2.1.	Werknemers, ingeschreven in het algemeen personeelsregister	553
2.1.1.	Principes.....	553

2.1.2.	Onderworpen werknemers	554
2.1.3.	Niet onderworpen	556
2.1.4.	Andere situaties	557
2.1.5.	Ogenblik van verloop	557
2.2.	Onderscheid voltijds – deeltijds	557
2.2.1.	Principe	558
2.2.2.	Specifieke gevallen	558
2.2.3.	Loopbaanonderbreking	559
2.3.	Gemiddeld aantal werknemers	560
2.3.1.	Berekening	560
2.3.2.	Loopbaanonderbreking en brugpensioen	560
2.3.3.	Opeenvolgende overeenkomsten	561
2.3.4.	Ogenblik van verloop	561
2.4.	Gepresteerde uren	561
2.4.1.	Principe	561
2.4.2.	Voltijds – deeltijds	562
2.4.3.	Loopbaanonderbreking en pensioen	562
2.4.4.	Leerlingen	563
2.5.	Personeelskosten	563
2.5.1.	Principes	563
2.5.2.	Voordelen in natura	563
2.5.3.	Voltijdse en deeltijdse werknemers	564
2.5.4.	Diverse situaties	564
2.5.5.	Bestuurders, zaakvoerders en werkende vennoten	565
2.5.6.	Uitzendkrachten	566
2.6.	Voordelen bovenop het loon	566
2.7.	Beroeps categorieën	566
2.7.1.	Directiepersoneel	567
2.7.2.	Anderen	567
2.8.	Uitzendkrachten en ter beschikking gestelde personen	567
2.8.1.	Uitzendkrachten	567
2.8.2.	Ter beschikking gestelde personen	568
2.8.3.	Werknemers in het buitenland	568
2.9.	Personeelsmutaties	568
2.10.	Inlichtingen over de opleidingen	572
2.10.1.	Voortgezette en initiële beroepsopleiding	572
2.10.2.	Minder formele of informele opleidingsinitiatieven	574
2.10.3.	Initiële beroepsopleidingsinitiatieven	576
2.11.	Opmerkingen	577

3.	CBN-ADVIEZEN	578
4.	MICROSCHEMA EN VERKORT SCHEMA	578
DEEL 7. VENNOOTSCHAPSBELASTING		579
1.	GERESERVEERDE WINSTEN	580
1.1.	Belastbare gereserveerde winst	580
1.1.1.	Reserves opgenomen in kapitaal	580
1.1.2.	Aangroei der reserves	581
1.1.3.	Onzichtbare reserves	581
1.1.3.1.	Belastbare waardeverminderingen	581
1.1.3.2.	Overdreven afschrijvingen	582
1.1.3.3.	Diverse aanpassingen	583
1.1.4.	Aanpassing begintoestand reserves	586
1.2.	Vrijgestelde gereserveerde winsten	587
1.2.1.	Waardevermindering op handelsvorderingen	587
1.2.2.	Voorzieningen voor risico's en kosten	588
1.2.3.	Uitgedrukte niet gerealiseerde meerwaarden	589
1.2.4.	Gespreide belasting van meerwaarden	590
1.2.4.1.	Bedoelde meerwaarden	590
1.2.4.2.	Bedoelde activa	590
1.2.4.3.	Voorwaarde van onaantastbaarheid	590
1.2.4.4.	Herbelegging	590
1.2.4.5.	Gevolgen van niet-tijdige herbelegging	591
1.2.4.6.	Verkoop van een vervangingsinvestering	591
1.2.5.	Vrijgestelde meerwaarden	592
1.2.5.1.	Meerwaarden op aandelen of winstbewijzen	592
1.2.5.2.	Fiscale vrijstelling voor meerwaarden bij vervreemding van voertuigen	592
1.3.	Praktische toepassing	593
2.	VERWORPEN UITGAVEN	595
2.1.	Belastingen	595
2.2.	Boeten	595
2.3.	Niet-aftrekbare pensioenen en pensioenbijdragen	596
2.4.	Autokosten	596
2.5.	Representatiekosten	598
2.6.	Kosten voor niet-specifieke beroepskleding	600
2.7.	Overdreven interesten	601
2.8.	Abnormale of goedgeunstige voordelen	602

2.9.	Sociale voordelen	602
2.10.	Giften	606
2.11.	Minderwaarden op aandelen	606
2.12.	Terugnemingen	607
2.13.	Andere verworpen uitgaven	607
3.	UITGEKEERDE DIVIDENDEN	607
3.1.	Met dividenden gelijkgestelde intresten.....	608
3.2.	Met dividenden gelijkgestelde kapitaaluitkeringen.....	608
3.3.	Roerende voorheffing	609
3.4.	Liquidatieboni	610
3.5.	Liquidatiereserve	610
3.6.	Vrijstellingen	611
3.7.	Fairness tax.....	611
4.	VRIJSTELLING EN AFTREK.....	612
4.1.	Winsten, vrijgesteld bij verdrag	612
4.2.	Niet-belastbare bestanddelen	612
4.2.1.	Vrijgestelde giften	612
4.2.2.	Vrijstelling hooggekwalificeerd personeel.....	613
4.2.3.	Vrijstelling premies onderzoek en ontwikkeling	613
4.2.4.	Vrijstelling bijkomend personeel.....	613
4.3.	Definitief belaste inkomsten (DBI)	614
4.3.1.	Doel.....	614
4.3.2.	Welke inkomsten?	614
4.3.3.	Voorwaarden	614
4.3.4.	Uitsluitingen	616
4.3.5.	Beperkingen	617
4.3.6.	Basis berekening DBI	617
4.4.	Aftrek van fiscaal overgedragen verliezen	617
4.4.1.	Wat?	617
4.4.2.	Wanneer?	618
4.4.3.	Fusie, splitsing, opslorping	618
4.5.	Investeringsaftrek.....	619
4.5.1.	Algemeen	619
4.5.2.	Immateriële vaste activa	619
4.5.3.	Materiële vaste activa	620
4.5.4.	Beveiliging beroepslokalen en bedrijfsvoertuigen	620
4.5.5.	Overdracht	621
4.5.6.	Meer- en minderwaarden	621
4.5.7.	Aftrek niet toepasbaar	621
4.5.8.	Gespreide aftrek.....	622

4.6.	Aftrek voor octrooi-inkomsten.....	622
4.7.	Investeringsreserve.....	623
4.8.	Belastingkrediet onderzoek en ontwikkeling.....	624
4.8.1.	Principe.....	624
4.8.2.	Spreading.....	624
4.8.3.	Overdraagbaarheid.....	625
4.8.4.	Overdracht en buitengebruikstelling.....	625
4.8.5.	Fusie en splitsing.....	625
4.8.6.	Verrekening investeringsaftrek.....	626
4.9.	Risicokapitaal – Notionele interest.....	626
4.9.1.	Basisbedrag.....	626
4.9.2.	Aftrek.....	627
4.9.3.	Uitsluitingen.....	628
4.9.4.	Overdracht.....	628
4.10.	Aftrekbaar ten belope van 120%.....	629
4.11.	Samenhang aftrekken.....	629
5.	TARIEF EN BEREKENING.....	630
5.1.	Tarief.....	630
5.2.	Bijzondere aanslagen.....	631
5.3.	Vermeerdering wegens gebrek aan voorafbetaling.....	632
5.4.	Crisisbelasting.....	632
5.5.	Bijzondere maatregelen.....	633
5.5.1.	Zeescheepvaart.....	633
5.5.2.	Zeevisserij.....	633
5.5.3.	Audiovisuele werken.....	633
5.5.4.	Andere sectoren.....	634
6.	VOORAFBETALING EN VOORHEFFING.....	634
6.1.	Voorafbetalingen.....	634
6.1.1.	Wat?.....	634
6.1.2.	Hoe?.....	635
6.1.3.	Herbestemming.....	635
6.2.	Voorheffingen.....	635
6.2.1.	Tarief.....	636
6.2.2.	Vrijstelling.....	637
7.	AANGIFTE EN PROCEDURES.....	637
7.1.	Aangifte.....	637
7.2.	Controle.....	640
7.2.1.	Gewone controle.....	640
7.2.2.	Vraag om inlichtingen.....	641

7.3.	Diverse wijzigingen en aanslagen	641
7.4.	Bezwaar	642
7.5.	Fiscale rechtbank	643
7.6.	Aanslagtermijnen	643
7.6.1.	Gewone aanslag	644
7.6.2.	Verlengde termijn van 24 maanden	644
7.6.3.	Verlengde termijn van drie jaar	644
7.6.4.	Verlengde termijn van zeven jaar	644
7.6.5.	Bijzondere verjaringstermijnen	644
7.7.	Ruling	645
7.8.	Fiscale bemiddelingsdienst	646
8.	FISCALE KENCIJFERS	647
8.1.	Tarieven vennootschapsbelasting	647
8.2.	Interestvoordeel bij voorafbetaling	647
8.3.	Interestnadeel bij gebrek aan voorafbetaling	648
8.4.	Investeringsaftrek	648
8.5.	Voordelen van alle aard	649
8.6.	Forfaitaire vergoedingen	651
8.7.	Diverse kencijfers	652
8.8.	Aftrekbare kosten	654
DEEL 8. INTERNATIONALE NORMEN	657	
1.	IFRS-STANDAARDEN	657
2.	I.A.S.-STANDAARDEN	661
3.	IFRIC-COMMENTAREN	669
4.	S.I.C.-COMMENTAREN	669